

Lenteakkoord: zonnebranche kijkt gegeven paard mopperend in de bek

25 mei 2012

DEN HAAG (Energiea) - Na weken van gespeculeer zijn deze vrijdag meer details over het zogenoemde Lenteakkoord bekendgemaakt door de vijf partijen die het akkoord hebben opgesteld: VVD, CDA, D66, Groenlinks en Christenunie. Het heet vooral de verdienste van Groenlinks te zijn dat het terugbrengen van het overheidstekort en economische hervormingen wordt gecombineerd met een aantal maatregelen die de problemen rond de thema's klimaat en energie adresseren. Het meest in het oog springen de kolen- en gasbelasting en de subsidie op zonnepanelen.

Sector zit niet op subsidie te wachten

In het kader van de conferentie The Solar Future verzamelde vertegenwoordigers uit de hele zonne-energiebranche zich donderdag in de Lichtfabriek in Haarlem. "Wie is er vóór subsidie op zonnepanelen?", vroeg dagvoorzitter en CEO van organisator Solarplaza Edwin Koot de zaal van 150 man sterk. Tien handen gingen de lucht in. Een duidelijke boodschap: de sector zit niet te wachten op zo'n steuntje in de rug.

"En dat siert de sector", zegt Liesbeth van Tongeren, energiewoordvoerder van Groenlinks. "Liever dan de hand ophouden, wil de branche op eigen benen staan. Dat zie ik in de fossiele sector nog niet zo snel gebeuren." En, eerlijk is eerlijk, Van Tongeren had liever ook geen subsidiemaatregel in het akkoord gezien. Het liefst zou Groenlinks het salderen wettelijk willen regelen (waarover later meer), een tweede optie zou een BTW-verlaging zijn en pas als derde optie komt bij Van Tongeren een subsidie aan bod. Maar de salderingsdiscussie ligt politiek moeilijk bij het CDA en de VVD, en de BTW-verlaging zou te veel tijd vergen om in te voeren. Omdat haast geboden is -zolang de financiële stimulans boven de markt blijft bungelen dreigt een kopersstaking- is daarom toch maar voor subsidie gekozen, aldus Van Tongeren.

EUR 52 mln

Per 1 juli 2012 is die subsidie een feit. Voor het tweede half jaar van 2012 is EUR 22 mln beschikbaar, voor heel 2013 is nog eens EUR 30 mln vrijgespeeld. Hiermee wordt kleinverbruikers bij aanschaf van een zonnepaneel 15% aanschafsubsidie geboden - een percentage dat zo gekozen is omdat het verschil tussen het nieuwe hoge BTW-tarief van 21% en het lage BTW-tarief van 6% te overbruggen. Verstrekking van de subsidie gaat via de leverancier van de zonnepanelen, vergelijkbaar met de verrekening van de verzekeringsbijdrage bij aanschaf van een bril, legt Van Tongeren uit.

"Verschrikkelijk", reageert Peter Segaar, een autodidacte zonnenergiesdeskundige in Nederland en eigenaar van de website [Polder PV](#). Verrekening via de leverancier noemt hij een recept voor geklooi met prijzen. Segaar telt in Nederland 304 leveranciers van zonnepanelen, en hij verwacht dat niet elke leverancier even integer met de subsidie zal omgaan. Segaar vreest dat de prijzen kunstmatig omhoog worden gebracht, zodat de subsidie niet terecht komt bij de afnemers, maar als extra marge in de zakken van de verkoper verdwijnt.

'Salderen: nu leuk, straks killing'

De roep om een wettelijk afgekaart salderingsregime is luid. Maar niet iedereen zie heil in die financieringsvorm, ook niet binnen de zonnebranche. Wim Sinke bijvoorbeeld, onderzoeker van naam en faam bij Energieonderzoek Centrum, Nederland (ECN), vindt salderen in de kern een verkeerde stimulans. Voor nu is het "een fantastisch systeem", maar "alleen op tijdelijke basis".

Sinke bezwaar verwoordt hij in een vraag. Als straks -en straks is in dit geval nog jaren weg- zonne-energie zo'n vlucht heeft genomen dat het tientallen procenten van de Nederlandse stroomproductie verzorgt, hoe houdbaar is het dan nog dat alle kleine zonnestroomhuishoudens vanwege het saldeersysteem niet mee betalen aan het in stand houden van het elektriciteitsnet en alle gascentrales daarachter? Een huishouden met een zonnepaneel is niet zelfvoorzienend, ook niet wanneer de jaarproductie het jaarverbruik overstijgt. Er blijft altijd een elektriciteitsnet nodig, en back-up productie voor als de zon niet schijnt. Dat moet wel betaald worden.

Sinke ziet daarom meer in een systeem dat uit de koker van de Europese branchevereniging Epia afkomstig zou zijn. Wanneer zonnestroom meteen bij productie geconsumeerd wordt, dan gebeurt dit met gesloten beurs: je betaalt er niets extra's voor, en krijgt er niets extra's voor. Produceer je, maar verbruik je niets, dan wordt de stroom tegen een afgesproken gegarandeerde minimum vergoeding op het net gezet. Die nettoegang is daarbij ook gegarandeerd. En wanneer je niets produceert, maar wel verbruik hebt, dan consumeer je dus netstroom waar je net als ieder ander gewoon voor betaalt.

Die visie van Sinke, die hij donderdag tijdens The Solar Future in Haarlem ventileerde, is niet breed gedragen in de zonne-energiesector. Maar volgens Sinke móet de sector nadenken over robuustere financieringsvormen dan onbepaald salderen. "Salderen is nu fantastisch", vertelt Sinke Energiea, "maar als we daaraan vasthouden en niet verder denken, is het killing".

Cowboys

Op die manier kan de subsidie cowboys aantrekken die met stuntacties grote partijen merkloze zonnepanelen in de markt zetten die tegen dumprijzen in China zijn verkocht en geen enkele kwaliteitsgarantie hebben. Met als grote verliezer de consument die in zijn onwetendheid straks teveel betaalt voor een inferieure product, zo luidt in de sector de breed gedragen vrees voor imagoproblemen.

Daarbij komt de slechte ervaring met de vorige subsidieregeling, de SDE. Door het weinige beschikbare geld werd die subsidie steeds ruim overtekend, wat de subsidie voor de massa onbereikbaar maakte, terwijl het bestaan van de subsidie er tegelijkertijd wel voor zorgde dat die massa zonder verkrijging ervan niet aan zonnepanelen wilde beginnen. Net nu de zonnepanelen ook zonder overheidssteun ook financieel interessant beginnen te worden voor consumenten, komt het 'subsidiespook' weer terug.

'104.000 tevreden consumenten'

Maar Van Tongeren, die haar gegeven paard met enige verbazing in de bek laat kijken, denkt dat de angst voor veel teleurgestelde consumenten in dit geval onterecht is. Ten eerste is het beschikbaar gestelde budget flink: EUR 52 mln in anderhalf jaar. Bij een gemiddelde aankoopprijs van EUR 3.333 is de tegemoetkoming EUR 500. Met EUR 52 mln zijn dan 104.000 aankopen te financieren. Op de achterkant van een envelop goed voor zo'n 150 MW aan zonnepanelen. Hoewel bij gebrek aan registratie niet geheel duidelijk is voor hoeveel MW momenteel in Nederland staat opgesteld, kan grofweg van een ruime verdubbeling worden gesproken.

Behalve de EUR 52 mln aan directe aanschafsubsidie, is in het Lenteakkoord ook nog EUR 25 mln vrijgespeeld voor een proef met salderen. Het is de inzet van Van Tongeren en Groenlinks om na 2013 de subsidieregeling plaats te laten maken voor een solide salderingsregeling -de haalbaarheid hiervan kan pas na de verkiezingen van 12 september beoordeeld worden. Salderen wil zeggen dat voor een huishouden de gehele eigen jaarproductie uit de zonnepanelen wordt afgetrokken van het eigen jaarverbruik voordat levering, belasting en transport in rekening wordt gebracht -tot een maximum van 5.000 kWh is dat nu ook staande praktijk. Maar bovendien bestaat daarbij de wens dat 'eigen productie' niet beperkt hoeft te blijven tot het eigen dak, maar dat een particulier ook een zonnepaneel moet kunnen bezitten aan de andere kant van het land, en dus de productie daarvan moet kunnen salderen. Op die manier zou de belastingvrijstelling die salderen in wezen is veel wijdverbreider kunnen worden ingezet.

Dat heeft ook een keerzijde: wanneer over enkele jaren zonnepanelen door bereikte schaalgrootte en voortschrijdende techniek nog maar een fractie kosten van de huidige prijs, zal die regeling een aanslag op de schatkist betekenen. Een aanslag waar Van Tongeren geen bezwaar tegen heeft. Er mee geconfronteerd haalt zij een van haar stokpaardjes van stal: de fossiele sector wordt in de ogen van de politica direct en indirect gesubsidieerd met EUR 5,8 mrd. Van Tongeren breekt deze constructie glimlachend af om daarmee het salderen te kunnen financieren.

Lees [hier](#) ook *Energiea's* artikel over het Lenteakkoord dat ingaat op de kolen- en aardgasbelasting.

Wouter Hylkema

w.hylkema@energeia.nl

Copyright©, Energiea, 2012